Vervangen/renoveren sportpark ’t Wooldrik te Borne

Gemeente Borne

Projectnummer: S1002A1 | Datum: 09-09-20 | Revisie: 1.1

PLANN.ING
adviseurs en ingenieurs

Vervangen/renoveren sportpark 't Wooldrik te Borne

adviseurs en ingenieurs

Gemeente Borne

We maken het voor mekaar!

Projectnummer: 21002A | Datum: 09-09-2021 | Revisie: 1.1

Opdrachtgever
Gemeente Borne
Rheineplein 1
7622 DG Borne

Auteurs
Gemma Tenniglo
Jan ter Steege

Contactgegevens
0522 24 74 77
Blankenstein 134c
7943 PE Meppel

www.plann-ing.nl

Status	Controle	Datum controle
Definitief	Naam	

Copyright ©
© Copyright PLANN ingenieurs. Alle rechten voorbehouden. Tenzij anders vermeld berusten alle rechten op informatie (tekst, beeld, geluid, video, etc.) die u in dit document aantreft bij PLANN ingenieurs.

Inhoudsopgave

1 Inleiding 2

1.1 Renovatie toplagen sportpark 't Wooldrik 2

1.2 Historie 3

2 Kwaliteitsnormen 5

3 Ontwikkelingen 6

3.1 Inleiding 6

3.2 Wet- en regelgeving: 6

4 Ontwikkeling infill en non-infill 9

5 Mogelijke alternatieven 11

5.1 Belastbaarheid 11

5.2 Capaciteit en behoefte 12

5.3 Conclusies 12

6 Wat nu te doen? 13

6.1 Vervolgstappen 13

6.2 Voorbereiding van de werkzaamheden 13

6.3 Bestek met raamovereenkomst 14

7 Financiën 15

1 Inleiding

Het voorliggende document betreft een voorstel en toelichting inzake de renovatie van de kunstgras voetbalvelden op sportpark `t Wooldrik te Borne.

1.1 Renovatie toplagen sportpark ’t Wooldrik

In 2019 heeft de BLOS de raad reeds geïnformeerd dat er in de komende jaren op sportpark ’t Wooldrik, meerdere toplaag renovaties van de verschillende kunstgrasvelden te verwachten zijn.
Door de ontwikkeling van een nieuw type (nonfill) kunstgras en uitstel in de goedkeuring over de bespeelbaarheid hiervan door de KNVB, heeft de BLOS de verwachtte planning van 2019 met één tot twee jaar uitgesteld.

De huidige kunstgrasvoetbalvelden op het sportpark ’t Wooldrik zijn aan het eind van hun economische levensduur. De technische levensduur hangt af van de gebruiksbelasting en de fabricage van de mat. Per veld varieert deze aanzienlijk. De landelijke gemiddelden liggen tussen de 7 en 12 jaar. In 2007 was een gebruik van 10 jaar voorzien. Door goed onderhoud en gebruik op veld 4 van RKSV NEO blijkt dat een veld langer dan 10 jaar kan meegaan. Uit onderzoek en keuring blijkt dat deze oudste mat van veld 4, nu echter volledig versleten en verhard is. Vervanging van deze toplaag op korte termijn (lees nog in 2021) is noodzakelijk omdat anders de veiligheid (blessures) in het geding komt.

De hoofdvelden van BVV Borne en RKSV NEO zijn door de bespelingsdruk op de velden dusdanig achteruit gegaan dat ook deze binnen afzienbare tijd moeten worden vervangen. Door aangepast onderhoud wordt verwacht dat bespeling tot zomer 2022 mogelijk is. Het hoofdveld van vv BZSV de Blauwwitters is van dezelfde leeftijd als de velden bij RKSV NEO en BVV Borne. Door de mindere bespelingsdruk is op dat veld duidelijk minder slijtage zichtbaar. Dit is de reden dat met goed onderhoud dit veld 1 jaar langer kan worden behouden voordat renovatie nodig is.
De resultaten van de recent uitgevoerde keuringen van de overige drie velden zijn bekend. Uit eerdere keuring is gebleken dat veld 4 van RKSV NEO dringend aan vervanging toe is. De overige 3 velden zijn begin 2021 gekeurd en voldoen nog net. Echter de vervanging van deze velden is ook op korte termijn noodzakelijk. Bij deze keuring wordt gekeken naar de sporttechnische eigenschappen en de veiligheid. Beide waarden per veld geven aan dat de velden op korte termijn gerenoveerd moeten worden. Korte termijn betekend dat renovatie van veld 4 RKSV NEO in 2021 en de overige renovaties uitvoeren in 2022 en 2023.

Hoofdveld BVV Borne.
Uit de keuring is gebleken dat dit hoofdveld nog bespeeld kan worden maar binnen afzienbare tijd moet worden vervangen. Vanwege de noodzakelijke verplaatsing van de parkeerplaats en ingang van BVV Borne welke nodig is voor de start van de uitvoering van project ’t Wooldrik (juni 2022) , is de BLOS van mening dat het wenselijk is de vervanging van dit kunstgrasveld naar voren te halen. Door voorafgaand aan deze nieuwe toegang voor BVV Borne het hoofdveld te vervangen, wordt voorkomen dat de

aannemer met zwaar materieel dat bij de aan- en afvoer van de kunstgrasmat gebruikt wordt, toegang moet krijgen tot het te renoveren veld.

Op sportpark 't Wooldrik liggen 6 natuurgrasvoetbalvelden en 4 kunstgrasvoetbalvelden. Er ligt daarnaast nog 1 kunstgraskorfbalveld (kleinere afmeting) waar in de winterperiode RKSV NEO ook gebruik van maakt.
De sportvelden op sportpark 't Wooldrik zijn eigendom van de gemeente en het onderhoud wordt ook door en in opdracht van de gemeente uitgevoerd. Hiervoor is tot en met 2026 een onderhoudscontract afgesloten met het bedrijf Ter Braak Cultuurtechniek B.V.

De BLOS heeft voor het gebruik van de voetbalvelden huurcontracten afgesloten met drie stichtingen, Stichting Twickelerblok, Stichting Eendracht en Stichting BZSV . Deze drie stichtingen behartigen het beheer van de accommodaties voor de sportverenigingen RKSV NEO, BVV Borne en BZSV de Blauwwitters.
Ook het beheer van de geprivatiseerde clubgebouwen en kleedaccommodaties wordt door de Stichtingen uitgevoerd. Korfbalvereniging Groen Zwart heeft een huurcontract met de gemeente voor de huur van het korfbalveld.

1.2 Historie

In 2007 is, op Sportcomplex 't Wooldrik, het eerste, en toen gezamenlijke, kunstgrasveld aangelegd (huidige veld 4 RKSV NEO). De slechte kwaliteit van de trainingsvelden, de gebruiksbelasting en de gebruikszekerheid van kunstgras, heeft de raad destijds doen besluiten om één multifunctioneel kunstgrasveld aan te leggen. Op het veld is belijning aangebracht voor korfbal (geel) en voetbal (wit). In de eerste jaren hebben alle 4 verenigingen hier gezamenlijk gebruik van gemaakt. De huidige kennis van de gevolgen van het gebruik van rubber en microplastics waren er toen nog niet.

Tevens was in de periode 2006 - 2008 de verwachting dat één van de Bornse voetbalverenigingen in de toekomst zou verhuizen naar de nieuwe wijk de Bornsche Maten. Daar was ruimte voor een nieuwe voetbalaccommodatie gepland. Gezien de geografische ligging zou dit planologisch haalbaar zijn. Deze verhuizing is echter niet doorgegaan en in 2009 is besloten dat alle voetbalverenigingen op sportpark 't Wooldrik gehuisvest zouden blijven. Voor het project "herstructurering 't Wooldrik" werd door de raad 2,8 miljoen beschikbaar gesteld. De herstructurering van 't Wooldrik werd in 2 fases gerealiseerd. In fase 1 zijn de hoofdvelden van BVV Borne, BZSV de Blauwwitters en RKSV NEO voorzien van kunstgras.

Bij de aanleg van het complete veld is uitgegaan van een levensduur van 10 jaar voor de toplaag en voor de onderbouw van 30 jaar. Dit betekent dat de kunstgras voetbalvelden de komende jaren vervangen zullen moeten worden. In fase 2 heeft (ver)nieuwbouw en privatisering van de kleedkamers plaatsgevonden (2010 - 2012). Alleen de kleedkamers van korfbalverenigingen Groen Zwart zijn nog eigendom van de gemeente.

Het sportpark heeft op dit moment in totaal 6 natuurgras voetbalvelden en 4 kunstgras voetbalvelden.

Voor de verenigingen RKSV NEO, BVV Borne en BZSV de Blauwwitters is een behoeftebepaling opgevraagd bij de KNVB. Met behulp van de rekentool van de KNVB is de velden behoefte uitgerekend voor bepaling hoeveel wedstrijdvelden iedere vereniging nodig heeft op basis van het aantal competitie spelende teams. Naast het aantal wedstrijdvelden kan ook een indicatie gegeven worden van het aantal benodigde trainingsvelden en het aantal benodigde kleedkamers.
Als een vereniging meer velden in gebruik heeft dan dat de behoeftebepaling aangeeft, is er sprake van overcapaciteit. Heeft de vereniging juist minder velden is er sprake van ondercapaciteit en dus een veldentekort. Kunstgras biedt volop mogelijkheden voor intensief en multifunctioneel gebruik. Natuurgras heeft een beduidend beperkter aantal uren bespeelbaarheid per week. Daarnaast zijn weersomstandigheden van invloed op de kwaliteit van de grasmat.

Bij een velden tekort worden de aanwezige velden intensiever gebruikt. Hierbij moet rekening gehouden worden met een versnelde afschrijving van de velden. Bij natuurgrasvelden kan overbelasting leiden tot afgelastingen, met name in de winterperiode.

De verenigingen in Borne hebben onderstaand aantal velden nodig:
- NEO : nodig 6,1 velden netto en 7 velden bruto
- BVV : nodig 2,2 velden netto en 3 velden bruto
- BZSV : nodig 1,2 velden netto en 2 velden bruto

(gebruik korfbalveld is niet meegenomen)

Uit de behoefte bepaling blijkt dat bij goed gezamenlijk gebruik door de verenigingen van de alle aanwezige voetbalvelden de capaciteit van het sportpark juist voldoende is.

Dit betekent ook dat de situatie zoals die op dit moment is dat RKSV NEO ook gebruik maakt van het kunstgrasveld van BZSV de Blauwwitters en dat mede gebruik van het kunstgras korfbalveld noodzakelijk is. De behoeftebepalingen zijn bijgevoegd in bijlage 2.

2 Kwaliteitsnormen

Kunstgras sportvelden en dus ook kunstgrasvoetbalvelden moeten allemaal voldoen aan de norm zoals deze is opgesteld door NOC*NSF. Dit betekent dat de velden na aanleg gekeurd moeten worden en goedgekeurd en gecertificeerd moeten zijn voor gebruik als wedstrijdvelden. Goedgekeurde en gecertificeerde velden worden vermeld op de NOC*NSF sportvloerenlijst. Deze lijst maakt deel uit van het kwaliteitssysteem sportvloeren en sportconstructies zoals deze in Nederland gehanteerd worden. Deze gelden ook voor kunstgras voetbalvelden, waarbij sprake is van kwaliteitsnormen in de vorm van gebruiksnormen. Deze gebruiksnormen zijn verschillend per sportbond i.v.m. de specifieke eisen van elke sport. Deze gebruiksnormen geven een ondergrens aan tot wanneer een kunstgrasveld veilig en blessurevrij gebruikt kan en mag worden.

Per bond wordt verschillend omgegaan met verplichte keuringen (door erkende keuringsinstanties) van de velden. Zo vinden bij de KNVB (voetbal) verplichte keuringen na acht jaar na aanleg en vervolgens elke twee jaar daarop volgend plaats. De gemeente Borne heeft alle de kunstgras voetbalvelden begin 2021 laten keuren en uit deze keuring blijkt dat de velden nog net aan de norm voldoen maar wel op korte termijn gerenoveerd moeten worden. Veld 4 van RKSV NEO is in 2019 gekeurd en opgemerkt daarbij is dat het veld op korte termijn vervangen moet worden. Door het uitvoeren van extra onderhoud is 2020 het veld nog gebruikt. Dit najaar zal dit veld vervangen moeten worden en vervolgens moet er een planning gemaakt worden voor de overige drie kunstgrasvoetbalvelden.

3 Ontwikkelingen

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we in op wet- en regelgeving, op de ontwikkelingen rondom (SBR) rubber granulaat, e.d. invulling van de zorgplicht en de ontwikkelingen van infill en non-infill velden. We zullen eindigen met conclusies en aanbevelingen.

Vanaf 2001 zijn in Nederland kunstgrasvoetbalvelden goedgekeurd en aangelegd. De traditionele kunstgrasvelden bestaan uit een zandonderbouw, een sporttechnische laag (lava) met een toplaag, ingevuld met een sporttechnische infill (in Borne zand en rubber).

3.2 Wet- en regelgeving:

Hieronder gaan we kort in op relevante wet- en regelgeving:

- Wet bodembescherming (Wbb)

Een belangrijk aspect in deze wet is de zorgplicht. In artikel 13 staat onder meer dat ieder die op of in de bodem handelingen als bedoeld in artikel 6 t/m 11 van de Wbb verricht en die weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat door die handelingen de bodem kan worden verontreinigd, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verlangd om die verontreiniging te voorkomen. Het aanleggen van een kunstgras voetbalveld (inclusief het aanbrengen van sporttechnisch instrooimateriaal) kan gezien worden als bedoeld in artikel 8, eerste lid van de Wbb, omdat sprake is van de uitvoering van een werk op of in de bodem, waarbij ingrepen worden verricht of stoffen worden gebruikt.

- Wet Milieubeheer

Bij vervanging c.q. renovatie van een kunstgras voetbalveld is sprake van een afvalstof, zoals de vrijgekomen kunstgras toplaag met of zonder infill. De gemeente heeft als “ontdoener” de verplichting om zich te ontdoen van een afvalstof. Dit kan bijvoorbeeld door in een bestek of werkomschrijving hierover eisen op te nemen, waaronder het afvoeren naar een erkende verwerkingsinrichting. De uitgangssituatie van het af te voeren materiaal moet duidelijk onderzocht en in beeld zijn vooraf aan de start van de werkzaamheden.

- Europese ontwikkelingen rond infill en micro plastics

In Europees verband wordt gekoerst op vermindering van microplastics, zoals rubber en synthetische infill in kunstgrasvoetbalvelden. De Europese commissie komt op termijn met besluitvorming hoe hiermee om te gaan, waarbij naar verwachting binnen een overgangstermijn van enkele jaren sprake zal zijn van nog strengere eisen of dat infill mogelijk verboden zal gaan worden.

- Ontwikkelingen rondom (SBR) rubbergranulaat

In heel Nederland zijn net als in de gemeente Borne in het verleden kunstgras voetbalvelden aangelegd, ingestrooid met SBR rubbergranulaat. Rubbergranulaat is gemalen rubber. Dit wordt veelal gemaakt van

oude rubber producten, zoals versnipperde autobanden, die hiervoor hergebruikt worden. Met name wordt SBR-rubbergranulaat toegepast bij voetbalvelden om er voor te zorgen dat het kunstgrasveld dezelfde eigenschappen krijgt als een natuurgrasveld, zodat de bal niet te snel rolt en te hard stuitert. Dit gebruik van rubbergranulaat is in het verleden juist gestimuleerd i.v.m. het hergebruik van oude rubberproducten. In de laatste jaren is er veel en steeds meer te doen over SBR-rubbergranulaat bij gebruik in kunstgras voetbalvelden.

- Onderzoek naar gezondheidsrisico`s

Zo heeft eind 2016 het RIVM onderzoek gedaan naar gezondheidsrisico`s bij het sporten op kunstgras voetbalvelden die ingestrooid zijn met SBR-rubbergranulaat. Uit dit onderzoek bleek dat het risico voor de gezondheid van sporten op deze velden praktisch verwaarloosbaar is. Dat betekent dat het verantwoord is om op deze voetbalvelden te sporten.

- Onderzoek naar mogelijke milieueffecten

De laatste jaren komen met name de milieueffecten i.v.m. rubbergranulaat, zoals SBR, aan de orde. Zo bleek uit verkennende onderzoeken in 2018 van het RIVM en STOWA dat:

- Er mogelijk milieueffecten zijn vanwege de toepassing van rubbergranulaat;
- De milieueffecten vanwege de aard en omvang niet leiden tot onaanvaardbare risico's voor mensen of dieren.

Vanuit het rijk wordt gewezen op de zorgplicht van de eigenaar van de kunstgrasvelden o.a. door te voorkomen dat rubbergranulaatkorrels in het milieu terecht komen. Ook is de insteek in overleg te gaan met de bandensector en RIVM hoe milieubelastende stoffen in de toekomst zoveel mogelijk kunnen worden geweerd uit het ontwerp van banden om schoon hergebruik van materialen te bereiken.

- (Invulling) zorgplicht

Zoals onder paragraaf 3.3 is aangegeven, kunnen eigenaren aangesproken worden om de risico`s voor de omgeving te beperken. In enkele gevallen gebeurt dit nu reeds, waarbij er rechtszaken tegen eigenaren van de kunstgrasvelden zijn en worden aangespannen. De zorgplicht is er niet voor niets en duidelijk is dat het van groot belang is maatregelen te treffen die redelijkerwijs kunnen worden getroffen om verontreiniging te voorkomen en de gevolgen van eventuele verontreiniging te voorkomen. Hiertoe is door het BSNC (Brancheverenigingen Sport en Cultuurtechniek) het zorgplichtdocument milieu kunstgrasvelden gepresenteerd. Deze kunnen wij op verzoek toezenden.

- Invulling zorgplicht in Borne

In de gemeente Borne geven we samen met de voetbalverengingen invulling aan deze zorgplicht. Op basis van het document zorgplicht milieu kunstgrasvelden gaan wij hieronder nader in op de wijze waarop in de gemeente Borne invulling wordt geven aan deze zorgplicht met hierin taak en rol van zowel de gemeente als voetbalverengingen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in:

- Technische maatregelen bij aanleg
- Maatregelen bij opruimen/ renovatie
- Onderhoudsmaatregelen: good house keeping
- Maatregelen voor gebruikers.

Ad 1. Technische maatregelen bij aanleg

De kunstgrasvelden zijn op basis van de destijds geldende eisen aangelegd. Inmiddels zijn de te nemen technische maatregelen bij aanleg aangescherpt. Dit om zoveel mogelijk te voorkomen dat rubbergranulaat buiten de velden terecht komt. Aan verschillende maatregelen wordt reeds voldaan, zoals bij elke toegangspoort een schoonlooprooster. Hiernaast is ook afgesproken dat bij de renovatie van het eerste veld (veld 4 RKSV NEO)ook de andere te renoveren velden reeds worden voorzien van kantplanken. Voorstel is om de kosten hiervan gelijktijdig mee te nemen in de aanbesteding voor de renovaties van alle 4 de velden.

Ad 2. Maatregelen bij opruimen/ renovatie

Renovatie van de 4 kunstgras voetbalvelden op `t Wooldrik is op korte termijn aan de orde. Het is van belang om bij het opruimen en/of renovatie met de genoemde maatregelen zoals: eisen aan oprollen kunstgrasmat om het morsen van rubber te voorkomen in acht te nemen en volgens de gelden regelgeving uit te voeren.

Ad 3. Onderhoudsmaatregelen

De gestelde onderhoudsmaatregelen zijn maatregelen die reeds worden uitgevoerd, namelijk:

- Eenduidige onderhouds- en gebruiksrichtlijnen
- Bespreek het onderwerp zorgplicht regelmatig met beheerders en aannemers/onderaannemers
- Voer veegafval af als restafval en niet als GFT
- Blaas bladeren die op het kunstgrasveld vallen niet in de bermen of bosschages, maar verwijder ze op het veld
- Reinig kolken rondom kunstgrasvelden.
- Ruim zichtbaar aanwezig instrooimateriaal op, wat buiten het veld ligt en voer het af als restafval
- Maak de op het veld ingezette machines schoon voor het verlaten van het veld.

Ad 4. Maatregelen door gebruikers van het kunstgrasveld

De gestelde maatregelen worden reeds gedaan door de voetbalverengingen, zijnde:

- Lees de gebruiksvoorschriften van het kunstgrasveld en kom ze na (bordjes hangen aan toegangshekken)
- Verlaat het kunstgrasveld via de schoonlooproosters, eventueel even stampen
- Borstel de sportschoenen bij het verlaten van het kunstgrasveld
- Klop de sokken boven een afvalbak (afvoeren als restafval)
- Veeg de kleedkamer en douche schoon en schep de putjes leeg, voet het afval af als restafval.

Tot slot

Niet voorkomen kan worden dat er totaal geen rubberkorrels in de omgeving terecht komen. Wel is het van belang dat dit zoveel mogelijk te voorkomen en op praktische wijze maatregelen te treffen, zoals het aanbrengen van een “kantplank” rondom de huidige kunstgrasvelden. Ook is en blijft het van belang samen met de voetbalverengingen die spelen op kunstgras blijvend aandacht te besteden aan de zorgplicht. In gebruiker overleggen met voetbalverenigingen zetten wij dit als vast punt op de agenda en bespreken we dit met de betreffende voetbalverenigingen.

4 Ontwikkeling infill en non-infill

Hieronder gaan wij kort in op de ontwikkelingen met betrekking tot infill in de kunstgras voetbalvelden en een nieuwe ontwikkeling de non infill:

- Ontwikkelingen infill

Er zijn verschillende mogelijkheden voor infill om aan de sporttechnische eisen te voldoen. De meeste bestaande kunstgrasvoetbalvelden in Nederland en ook in Borne hebben SBR als infill. De korrels kunnen ook van nieuw synthetisch materiaal zijn, zoals: EPDM of TPE. Ook wordt kurk met of zonder toevoeging van ander natuurlijk materiaal toegepast en is er een PE infill welke in Duitsland is ontwikkeld en ook kan worden toegepast in velden in Nederland waarbij de PE korrels gelijk zijn aan de kunstgrasvezels (dezelfde grondstof). Bij de verschillende infill varianten is de ervaring dat al deze toepassingen een risico hebben en blijven houden van mogelijke verontreiniging in de toekomst. Op dit moment wordt er in Nederland meestal toch infill in een kunstgras voetbalveld aangebracht vanwege de huidige beperkingen van de hedendaagse non-infill velden. Voor Borne is er gezamenlijk gekozen om voor infill van kurk te kiezen.

- Non infill

Non infill kunstgras bestaat uit een kunstgrasmat die is voorzien van rechte kunstgrassprieten (ook wel monofilamenten genoemd, in diverse vormen) met “extra” gekroesde of gekrulde “bodem” vezels als onderlaag. Ook wel mosdraad of ondersteuningsgaren genoemd. De insteek is dat deze gekroesde kunstgrasvezels het infill moeten vervangen. Theoretisch doel: zacht en veerkrachtig in de toplaag, net als echt natuurgras. Een non-infill kunstgrasmat heeft 4x zoveel PE (polyethyleen) vezels en is daardoor een veel zwaarder product. Hierop wordt de laatste jaren ingezet, waarbij er in een 10 tal plaatsen in Nederland sprake is van non-infill kunstgras voetbalvelden. Punt is wel dat de non-infill kunstgrasvelden nog niet geheel voldoen aan de normen van NOC*NSF en de KNVB. Deze velden hebben allen nog de status van pilot en mogen hierdoor alleen door jeugd gebruikt worden om wedstrijden op te spelen. Verder is de aanleg van een non-infill nog een stuk duurder ten opzichte van een veld ingevuld met rubber granulaat. De markt voor non-infill is volop in ontwikkeling en de markt verwacht ook duidelijk dat dit het type voor de toekomst is. De verwachting is dat de komende jaren de non-infill volledig gaat voldoen aan de normen van NOC*NSF en KNVB en op grote schaal zal gaan worden toegepast.

- Overige zaken van belang voor zorgplicht

Beheerders van sportparken (veelal gemeenten of sportverenigingen) die velden met infill hebben, moeten de zorgplicht nakomen en de verspreiding van microplastics zoveel mogelijk voorkomen. De zorgplicht legt de verplichting op om te voorkomen dat men de omgeving verontreinigt en is al jaren verankerd in de wet. Volgens het Openbaar Ministerie moeten beheerders zelfs alle maatregelen nemen om milieuvervuiling door rubbergranulaat te voorkomen. In Borne wordt door de medewerkers van BorneWerkt wekelijks met behulp van bladblazers de rubber infill terug geblazen naar het veld. Dit wordt in een logboek bijgehouden.

De rechtbank in Rotterdam heeft in december 2019 Sportaal, het sportbedrijf van de gemeente Enschede, veroordeeld om milieuvervuiling door infillgranulaat. Volgens de rechter heeft Sportaal niet genoeg gedaan om infill rond de kunstgrasvelden op te ruimen. De rechter zegt letterlijk dat deze zaak 'het startschot is' voor meer rechtszaken. Milieuvervuiling door infill is duidelijk een strafrechtelijke overtreding. In afwachting van de keuringen van de velden en de planning van de vervangingen heeft de BLOS bij Borne Werkt extra nadruk gelegd op het wekelijks verwijderen van het rubberinfill van de bestrating rondom de velden, maar voor de toekomst is regelmatig korrels terug het veld in vegen is dus niet genoeg volgens de BLOS.

Kunstgrasvelden met infill moeten naast uitloopmatten en verharding rond velden en ook voorzien worden kantplanken. Door het aanbrengen van deze planken rondom het veld wordt de verspreiding van infill met 80 % tegengegaan. Er blijft altijd wel iets aan schoenen of sokken kleven, zeker bij vochtig weer maar niks doen tegen microplastics is volgens de BLOS geen optie meer.' De BLOS stelt voor de kunstgrasvelden wie niet binnen afzienbare tijd vervangen worden deze kantplanken aan te schaffen. De maatregelen voor zorgplicht zijn opgenomen in het bestek en de raamovereenkomst.

- Conclusies en aanbevelingen

Duidelijk is dat de discussie rondom kunstgrasvelden met rubber granulaat de laatste jaren steeds weer oplaait. Eerst waren het de mogelijke gezondheidsrisico`s en de laatste tijd zijn het de mogelijke milieurisico`s. Hierbij is duidelijk dat er steeds meer eisen worden gesteld vanuit de zorgplicht. Ook wordt er qua wet- en regelgeving steeds meer gekoerst op non-infill, waarbij naar verwachting sprake zal zijn van een overgangstermijn van enkele jaren waarna vervolgens nog strengere eisen zullen gelden of infill zelfs verboden gaat worden. Hiernaast blijft rubbergranulaat, maar ook de andere infill varianten het risico houden van mogelijke verontreiniging. Gelet op bovenstaande is het van belang bij aan te leggen kunstgrasvelden (bij renovatie of nieuw) rekening te houden met genoemde ontwikkelingen.

5 Mogelijke alternatieven

Bij de vervangingsvraag doet zich de vraag voor naar mogelijke alternatieven voor kunstgras. De betreffende alternatieven zijn de hybride, de wetra en de natuurgrasvelden. Belangrijk punt hierbij is de belastbaarheid van de verschillende alternatieven, oftewel hoeveel bespelingsuren per jaar kan elk type veld aan. Hierop gaan we onderstaand in, waarna we vervolgens ingaan op de capaciteit en behoefte van de voetbalverenigingen en we sluiten af met conclusies.

5.1 Belastbaarheid

- Natuurgrasvelden Maximaal 250 uur
- WeTra velden Maximaal 400 uur
- Hybride velden Maximaal 500- 600 uur
- Kunstgrasvelden Maximaal 1500 uur

De praktijk is dat de belasting per veld veel hoger is, maar ook dat er meer gebruik gemaakt wordt van de velden door medegebruik. Hiernaast zijn er bij de belastbaarheid andere punten van belang, zoals een goede kwaliteit van de velden (beheer en onderhoud).

Op basis van bovenstaande blijkt dat, qua belastbaarheid, om een kunstgrasveld te vervangen:

- Twee hybridevelden moeten worden aangelegd
- Ca. drie wetravelden moeten worden aangelegd
- Zes natuurgrasvelden moeten worden aangelegd.

Door het invullen van de KNVB tool waarbij de behoefte van de verenigingen in beeld wordt gebracht blijkt dat voor sportpark `t Wooldrik en dan voor alle voetbalverenigingen samen de behoefte/ benodigd aantal voetbalvelden 10 bedraagt.

- Voetbalvereniging NEO: nodig 6,1 velden netto 7 velden bruto
- Voetbalvereniging BVV: nodig 2,2 velden netto 3 velden bruto
- Voetbalvereniging BZSV: nodig 1,2 velden netto 2 velden bruto

Het sportpark heeft op dit moment 6 natuurgras voetbalvelden, 4 kunstgras voetbalvelden en 1 kunstgras korfbalveld welke ook mede gebruikt wordt door voetbalvereniging RKSV NEO. Uit de behoefte en capaciteit berekening blijkt dat er exact voldoende velden ter beschikking zijn voor het spelen van alle wedstrijden voor alle verenigingen tezamen op het sportpark.

5.2 Capaciteit en behoefte

Bij vervanging is nadrukkelijk de vraag naar de capaciteit en behoefte aan velden voor de betreffende voetbalverenigingen aan de orde. Voor wedstrijden is op sportpark `t Wooldrik precies voldoende capaciteit. Hierbij moet wel gerekend worden dat voetbalvereniging RKSV NEO ook medegebruik maakt van het korfbalveld en van het kunstgras voetbalveld van voetbalvereniging BZSV. Kijkend naar de trainingen, dan is er een noodzaak om kunstgrasvoetbalvelden beschikbaar te hebben om de kwaliteit van de velden te waarborgen en ook voldoende capaciteit te hebben voor zowel wedstrijden en trainingen.

5.3 Conclusies

Op basis van bovenstaande kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

a. Uitbreiding velden is geen optie
Zoals aangegeven, is op het betreffende sportpark geen mogelijkheid voor uitbreiding met een of meerdere velden, inhoudende dat als er extra velden moeten worden aangelegd dit buiten het bestaande sportpark moet plaatsvinden. Nog los van de consequenties voor de betreffende verenigingen is dit rekening houdend met benodigde investeringen (zoals verwerving van grond en aanleg sportveld) geen reële optie.

b. Mogelijke overcapaciteit
Als gekeken wordt naar de capaciteit en behoefte van de betreffende sportverengingen blijkt het volgende: Het sportpark wordt gebruikt door 3 voetbalverenigingen, 1 tennisvereniging en 1 korfbalvereniging. De capaciteit van het sportpark is op bepaalde dagen volledig bezet en volledig in gebruik. Gekeken naar gebruik en capaciteit is er zeker geen spraken van over capaciteit, maar wordt de capaciteit volledig benut.

6 Wat nu te doen?

Met betrekking tot de te nemen stappen maken wij onderscheid in korte en langere termijn:

- Voor de korte termijn is gepland om veld 4 van voetbalvereniging RKSV NEO te gaan renoveren. Dit veld is dringend aan vervanging toe en was reeds gepland voor renovatie in 2020. De reden van uitstel naar 2021 was de onduidelijkheid over de type kunstgras en de infill. In goed overleg tussen gemeente, de BLOS en de vereniging is vorig jaar besloten om de renovatie 1 jaar uit te stellen.

- Vanwege de geplande verplaatsing van de parkeerplaats en ingang van BVV Borne in het voorjaar 2022, als gevolg van de uitvoering van project 't Wooldrik, stelt de BLOS voor om voortijdig ook het hoofdveld van BVV te vervangen. Deze stond gepland voor zomer 2022, maar als de vervanging na het voorjaar 2022 zal plaatsvinden, bestaat het risico dat door de werkzaamheden schade zal ontstaan bij het aan- en afrijden door het zwaar materieel over de nieuw aangelegde entree.

- Met betrekking tot de overige 2 kunstgras voetbalvelden, hiervan wordt voorgesteld om deze vanaf volgend jaar en dan in een nader te bepalen fasering te gaan renoveren.

6.1 Vervolgstappen

In de tussentijd is er uitvoerig overleg geweest tussen gemeente, BLOS en de verenigingen. In dit overleg is er gesproken over de te kiezen toplaag (Non-infill of infill) maar ook over de planning voor renovaties van de velden. Voor veld 4 was in 2020 al duidelijk dat deze vervangen diende te worden. De gezamenlijke keuze was destijds om het veld te renoveren en hierop een speciale sporttechnische laag aan te brengen en een nieuw type non infill kunstgras. Echter heeft zoals reeds eerder in deze notitie aangegeven de KNVB tot heden nog geen toestemming gegeven om op dit type velden alle wedstrijden te spelen.

Ook dit laatste is uitvoerig met de verenigingen besproken en is er door de gezamenlijke partijen gekozen om deze velden te renoveren en te kiezen voor een ingevuld kunstgras met kurk als infill materiaal.

Met BVV Borne is gesproken over het voortijdig vervangen van het hoofdveld in verband met de verplaatsing van de toegang van BVV Borne naar de parkeerplaats Azelosestraat. (bij TV. Smash) .Voor het hoofdveld van BVV Borne zal ook worden gekozen voor een ingevuld kunstgras met kurk als infill materiaal.

De overige 2 velden, hierover kan later beslist worden welk type infill of indien wenselijk non infill er gekozen gaat worden.

6.2 Voorbereiding van de werkzaamheden

Om nu tot uitvoering van de renovaties te komen is de voorbereiding reeds opgestart. Dit betreft de benodigde bodem en milieukundige onderzoeken, inmetingen van de 4 velden en directe omgeving, opstellen van werktekeningen en het opstellen van een bestek.

Ook met alle partijen is gesproken welke vorm gekozen zou moeten worden voor deze renovaties. Na verschillende opties besproken te hebben is er gekozen om een RAW bestek met tekeningen voor te bereiden voor veld 4 van NEO. Gelijktijdig met het opstellen van dit bestek is er ook een raamovereenkomst inclusief tekeningen opgesteld voor de overige 3 velden. De werkzaamheden van

uitvoeren van benodigde onderzoeken, inmeten van alle velden, opstellen van tekeningen en opstellen bestek met raamovereenkomst zijn op dit moment afgerond.

6.3 Bestek met raamovereenkomst

Om invulling te geven aan het flexibele verzoek om de overige 3 velden wel of niet te renoveren wordt voorgesteld om dit flexibele gedeelte van het project middels een aanbesteding voor een RAW bestek met-raamovereenkomst in de markt te zetten. De besteksposten worden in de raamovereenkomst opgenomen. De basis voor deze besteksposten is het RAW bestek van vv NEO veld 4. Deze opgenomen besteksposten verwoorden alle werkzaamheden, de eisen en wensen van de gemeente Borne, de BLOS en de verenigingen die nodig zijn voor de complete renovatie van een kunstgras voetbalveld. De RAW raamovereenkomst wordt aangevuld met posten van werkzaamheden die voorkomen bij de andere velden. Indien wenselijk kan er voor de vervolg velden binnen de raamovereenkomst voor een ander type toplaag gekozen worden. Wel zal dan beoordeeld moeten worden of dit binnen de bedragen van de raamovereenkomst past. Elk kunstgrasvoetbalveld dat vervolgens bestuurlijk doorgang kan vinden, kan daarna op afroep als deelopdracht worden uitgevoerd. Het hoofdveld van BVV Borne zal als deelopdracht worden uitgevoerd als de financiën hiervoor de raad beschikbaar worden gesteld.
In de inschrijvingsleidraad wordt duidelijk verwoord dat er geen garanties worden gegeven voor de overige 3 velden en dat deze afzonderlijk wel of niet gegund kunnen gaan worden.

Kenmerkend voor een raamovereenkomst is dat er een grote mate van onzekerheid bestaat over de aard en omvang van de totale prestatie, van tijd en locatie voor specifieke werkzaamheden en de contractprijs. De opdrachtgever sluit met de aannemer een overeenkomst af waarbij de aannemer op afroep in deelopdrachten bepaalde werkzaamheden tegen de vooraf overeengekomen prijzen per eenheid uitvoert. De hoeveelheid wordt dus tijdens de uitvoering van het werk en in de tijd bepaald.

7 Financiën

De voorbereiding voor dit project is reeds voor het grootste deel afgerond. Dit betekent dat de milieukundige onderzoeken van de velden, milieukundige onderzoeken van de bermen en watergangen, inmeting van de velden, opstellen van de opruim en uitvoeringstekeningen, opstellen RAW bestek en opstellen van de raamovereenkomst reeds in opdracht van de gemeente zijn uitgevoerd. De kosten voor bovenstaande werkzaamheden zijn in de investeringsbedragen opgenomen.

Onderstaand een overzicht van de te verwachten investeringen voor de renovatie van de 4 kunstgras voetbalvelden. Hierbij is na uitvoerig gezamenlijk overleg gekozen voor de type met kurk als infill.

Overzicht investeringen voor renovaties van 4 kunstgrasvelden

		Investering	Afschrijving	Jaarlasten
Kurk+ infill op foam				
NEO Hoofdveld	8700m2	€ 348.000,00	€ 34.800,00	€ 34.800,00
BVV Hoofdveld	7800m2	€ 315.000,00	€ 31.500,00	€ 31.500,00
BZSV Hoofdveld	7800m2	€ 315.000,00	€ 31.500,00	€ 31.500,00
NEO 4 (+€55.000,00*)	7800m2	€ 370.000,00	€ 31.500,00	€ 31.500,00
		€ 1.348.000,00		**€ 129.300,00**
Bedragen inclusief aanbrengen kantplanken.		€ 12.500,00 / per veld		

*NEO veld 4 extra werkzaamheden aan hekwerk en straatwerk rondom geraamd op €55.000,00

Voorstel welke aan u wordt voorgelegd is om in 2021 budget vrij te maken voor de renovatie van twee kunstgrasvelden. Dit betreft het oudste veld van NEO , deze is dringend aan renovatie toe. Ook is tijdens de inmetingen duidelijk geworden dat het veld in de bestaande situatie destijds niet haaks is aangelegd en daardoor niet voldoet aan de norm. In het reeds opgestelde bestek is aanpassing hiervan opgenomen en deze aanpassing wordt gelijktijdig met de renovatie uitgevoerd. Het andere veld betreft het hoofdveld van BVV Borne, waarbij het gezien de te verwachten werkzaamheden rondom de verplaatsing van de ingang en parkeerplaats, het wenselijk is het veld voorafgaand aan deze werkzaamheden te vervangen.

Zoals in bovenstaand overzicht is te zien, is er voor de aanpassingen en de renovatie van 2 velden een bedrag nodig van ongeveer € 685.000,00 exclusief btw.

Zoals in dit document reeds aangegeven is volgens de wet zorgplicht het aanbrengen van kantplanken een must en de overheid verwacht dat de gemeentes hieraan voldoen. Wij adviseren om hiervoor een bedrag vrij te maken van € 12.500,00 per veld en deze kantplanken nog dit jaar (lees 2021) aan te brengen rond de velden. Totaal aan extra investering bedraagt voor 4 velden € 50.000,00 exclusief btw. Deze middelen zijn opgenomen in het investeringsbedrag. Het jaarlijkse onderhoud van de velden is opgenomen in onderhoudscontract van sportpark ’t Wooldrik welke wordt uitgevoerd door Ter Braak Cultuurtechniek.

Oktober 2021.